

תקונא תנינא

<p>בראשית ברא אלהים (&) בראשית בר"א תי"ש דא אילו דיצחק בראשית תמן א"ש לעולה דיצחק ורזא דמלה (ועל אלין תלת גלגולין אתמר (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב (רות ד ז) וזאת לפני דא אימא עלאה עלמא דאתי [קלו ע"ב] דלגביה! צריך חליצה הה"ד (שמות ג ה) של נעליך וגו' ואם לאו לית לון רישו לרוחא דמית' לסלקא לעלמא דאתי ובנין דאיהי יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל² הנה האש והעצים ואיה השה לעולה (&) נפק קלא ואמר משית יומי בראשית אתברי לעקדה דיצחק:</p>	<p>בראשית ברא אלהים, בראשית, בר"א תי"ש, זה אילו של יצחק. בראשית, שם א"ש לעולה של יצחק. וסוד הדבר (ועל אלו שלשת הגלגולים נאמר "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", "וזאת לפני", זו האם העליונה, העולם הבא. שאצלו צריך חליצה, וזהו שנאמר "של נעליך וגו'", ואם לא, אין לרוח המת רשות לעלות לעולם הבא, ומשום שהיא יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל) "הנה האש והעצים ואיה השה לעולה", יצא קול ואמר, מששת ימי בראשית נברא לעקדת יצחק.</p>
---	--

תיקון ב'

בראשית ברא כו' תיש כו' - ר"ל, גבורה יום שני: לעולה דיצחק - ר"ל, שנאמר, הנה האש כו' לעולה, וז"ש ורזא דמלה הנה האש כו': *ועל אלין תלת כו' עד בנעילת הסנדל - ל"ג: נפק קלא ואמר משית כו' - ר"ל, מ"ש (&) ויאמר אברהם אלהים יראה כו', הוא קלא דלעילא, ואמר (&) אלהים יראה כו', אלהים דבראשית כבר ראה לו, שנא' בראשית כו' (בראשית א א):

<p>בגין דלא אית קרבן דבטיל מותנא כעקדה דיצחק דאתמר ביה ויעקוד את יצחק בנו אתקשר מדת הדין (נ"א מלאך המות) ואתעקד לעילא ולא הוה ליה רישו לקרבא לבי דינא רברבא דאיהו גבורה לתבעא דינא ועקדה דנא מועילה לגלותא דהוה עתיד לאתקטלא משיח בן יוסף וקלא נפיק מההוא זמנא ואל תעש לו מאומה (&) בגין דאתגברו רחמי על דינא:</p>	<p>משום שאין קרבן שמבטל מגפה כעקדת יצחק, שנאמר בו "ויעקוד את יצחק בנו", נקשרה מדת הדין (מלאך המות) ונעקד למעלה, ולא היה לו רשות לקרב לבית דין הגדול, שהוא גבורה, לתבוע דין. והעקדה שלנו @ מועילה לגלות, שהיה עתיד ליהרג @ משיח בן יוסף, והקול יצא מאותו זמן "אל תעש לו מאומה", משום שהתגברו רחמים על דין.</p>
--	---

בגין דלא כו' - ר"ל, לכך נברא בשית יומי בראשית, וכמ"ש (אבות פ"ה מ"ו) וי"א אף כו' ואילו של אברהם אבינו: דבטיל מותנא כו' - דמות מסט' דשמאל, ומפרש והולך דאתמר ביה ויעקוד כו' אתקשר מידת הדין כו': לב"ד רברבא כו' - מדת יצחק, ואברהם עקדו, דמדת החסד עקדו למידת הדין:

<p>ורזא דמלה (תהלים צח א) הושיעה לו ימינו ולבתר זרוע קדשו דגבר ימינא על שמאלא כד אתגבר טפה דדכורא על טפה דנוקבא איהו בן רחמי איהו ודאי אבל כד אתגבר טפה דנוקבא על דכורא בת איהו ודינא איהו ורזא דמלה דכורא שליט על נוקבא גרים דשליט ימינא על</p>	<p>וסוד הדבר "הושיעה לו ימינו", ואחר כך "זרוע קדשו", שגברה הימין על השמאל. כשמתגברת הטפה של הזכר על הטפה של הנקבה, הוא בן, רחמים הוא ודאי. אבל כשמתגברת טפת הנקבה על הזכר, היא בת והיא דין. וסוד הדבר, זכר שולט על נקבה, גורם ששולט הימין על השמאל, ויצאו</p>
--	---

¹ ד"א לגביה (נוסח אמסטרדם).

² נמחק בנוסח רבינו.

³ ז"ל: עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ ופי הבאר ופי האתון והקשת והמן והמטה והשמיר והכתב והמכתב והלוחות ויש אומרים אף המזיקין וקבורתו של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה.

תיקון ח"ה

<p>שמאלא ויפקון ישראל ברחמי ולא בדינא ודא איהו כי גבר עלינו חסדו (&) ורוא דמלה (&) בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר:</p>	<p>ישראל ברחמים ולא בדין, וזהו "כי גבר עלינו חסדו", וסוד הדבר "בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר".</p>
--	--

ורוא דמלה כו' איהו בן - ר"ל, דבעקדה נכלל מידת הדין, שהיא נוק', במדת הרחמים, שהוא דכורא. כי בין דכורא בין נוק', שניהם כלולים מחו"ג, אלא שבדכורא רחמים גוברים, ולכן ביולדת זכר, אינה טמאה אלא שבעה. וע"ל תיקון נ"ב (&) וז"ש **איהו בן ואמר רחמי כו'**. וז"ש למטה, **ורוא דמלה בטרם כו' והמליטה זכר**, לפי שיצאו ברחמים גדולים, כמש"ל תיקון כ"ב (&) בארוכה, וכמש"ל **ויפקון ישראל ברחמים כו' : כי גבר כו' - ר"ל**, דאתגבר רחמי על דינא, והכל בשביל העקידה, שאברהם גבר על יצחק ועקדו, וכמ"ש במ"ר (א) שעקד הקב"ה מידת הדין דלעילא:

<p>ובשמא דקודשא בריך הוא יהו"ה רחמי אדנ"י דינא כד שליט יהו"ה על אדנ"י יאהדונה"י רחמי איהו וכד שליט אדנ"י על יהו"ה אידהנו"י דינא איהו ורוא דמלה יהו"ה אדנ"י בחזק יבא (ישעיה מ"ו) בתקיפו דדינא ובדא עקדה דיצחק דאתעקד קמי אבוי ומסר גרמיה למיתה ישויב משיח וישראל דלא ימותון ולא עוד אלא דאפילו אי ישראל להו עברין בגלותא וקסד ע"ב⁵ על שפיכות דמים וגלוי עריות ופולחנא דכוכבים ח"ו זכות אבהן יגין עליהון משריפה הרג וחנק בגין דאברהם נתנסה בנורא ויצחק בסכינא ויעקב בגלותא זכות אבהן יהא מגין עליהון:</p>	<p>ובשם של הקדוש ברוך הוא, יהו"ה רחמים, אדנ"י דין. כששולט יהו"ה על אדנ"י, יאהדונה"י, הוא רחמים. וכששולט אדנ"י על יהו"ה, אידהנו"י, הוא דין. וסוד הדבר "אֲדַנִּי יְהוָה" בחזק יבא, בתוקף הדין. ובזה עקידת יצחק, שנעקד לפני אביו, ומסר עצמו למיתה, ינצל משיח וישראל שלא ימותו. ולא עוד, אלא שאפילו אם ישראל יהיו עוברים בגלות על שפיכות דמים וגלוי עריות ועבודה כוכבים ח"ו, זכות אבות תגן עליהם משרפה הרג וחנק, משום שאברהם נתנסה באש, ויצחק בסכין, ויעקב בגלות, זכות אבות תהיה מגנה עליהם.</p>
--	--

ורוא דמלה ה"א בחזק כו' - נאמר בחזק, במידת הדין. וכן זרעו כו', ונאמר אדנ"י קודם: **ישויב משיח וישראל כו' - ע"י ברע"מ פ' משפטים** (ק"ט ע"ב⁶) ולמעלה {קסד ע"ב⁷} (מג ע"ב &): **זכות אבהן יגין עליהון כו' - דאבהן הן נר"ן**, בלב וריאה ומוח (נה ע"א), וקטרוגא דלהון, מרה טחול כבד (שס), והן מגינין כו'. והן נגד ג' מיתות אלו, ונגד הד' סקילה, הוא נגד משה, שהוא חיה הרביעית, אדם. וכו' נאמר (&) עוד מעט וסקלוני, דמסר עצמו למיתה עלייהו⁸. והן נגד ד' גליות, כמ"ש דג' גליות נגאלו

⁴ ז"ל בשלימות: הנה אדני יְהוָה בחזק יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו.

⁵ דפ"ו איתא קסא ע"ב.

⁶ ע"י מלואים אות (א).

⁷ בדפ"ו איתא קסא ע"ב.

⁸ ע"י ברכות לב ע"א: ויחל משה את פני ה' וכו' ושמואל אמר מלמד שמסר עצמו למיתה עליהם שנאמר ואם אין מחני נא מספרך.

⁹ ע"י ז"ח (י ע"א): ר' יוסי בן חלפתא הוה יתיב קמיה דר' יצחק א"ל מידי שמיע ליה למר על מה אתארך יומא דמשיחא מן גלותא דא א"ל לא אתארך אלא על ביטול אורייתא דהכי שמענא מרב המנונא סבא תלתא גליות גלו ישראל וחזרו בזכותהון דתלתא אבות וגלותא רביעאה בזכותא דמשה יתחזרון:

תרגום: רבי יוסי בן חלפתא ישב לפני רבי יצחק, אמר לו, האם הרב שמע דבר על מה התארך יום המשיח מהגלות הזו. אמר לו לא התארך אלא על בטול תורה, שכך שמעתי מרב המנונא סבא, שלש גליות גלו ישראל וחזרו בזכותם של שלשה אבות, ובגלות הרביעית יחזרו בזכות משה.

ביאור: אורייתא - מבואר בכמה מקומות בזוהר, שכרוז יוצא ומזהיר העולם שיטיבו מעשיהם ולעשות תשובה, וזה הכרוז יוצא מאורות הפנים דא"א, שהם סוד ע"ב קס"א, גימ' כרוז וכו', שיזכרו לבוראם בעבודת שמים שבזה המוחין קבועים בז"א וכו', וז"ש רז"ל בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה שכל מי שאינו עוסק כו' והוא כי ע"י התורה חוזרים המוחין לז"א וכו', ומכרות ואומרת בסוד כרוז הנ"ל אוי להם לבריות כו' שכל הגלות והפירוד וקלקול העולמות הוא בביטול תורה כמ"ש על מה אבדה הארץ על עזבם את תורתני כו' והוא סוד אבידת הארץ העליונה כמ"ש בעל אבידה מחזר אחר אבידתו (ב"ע ג ע"א).

תיקון ח"ה

ע"י זכות [אבות], וגלות הזה נגד משה, ולכן יגאלו בזכות התורה, ונאמר (&) לך רד בגלות ד' הזה, כמ"ש בר"מ פ' משפטים (רי"ד ע"א)¹⁰, ונגדו קטרוג יותרת¹¹, גוון תכלת, וכמ"ש למטה, ורביעאה תכלת: **בגין דאברהם כו' - והוא כפרה על פסילי אלהיהם כו', ועי' למטה:**

ועוד נסיונא דתלת אבהן מעידין דלא עבר אדם דאיהו ישראל על תלת פקודין אלין דמני לון (ג"א ליה) קודשא בריך הוא הה"ד (בראשית ב &) ויצו ה' אלהיים על האדם ויצו דא פולחנא דכוכביא לאמר דא גלוי עריות על האדם דא שפיכות דמים דנשמתא דאדם עאלת בגלגולא דאברהם ואם איהו עבד כוכביא ומזליא כד עאל בנורא הוה אתוקד הה"ד (דברים ז &) פסילי אלהיהם תשרפון באש:	ועוד הנסיון של שלשת האבות מעידים שלא עבר אדם, שהוא ישראל, על שלשת המצוות הללו שצוה אותם (אותו) הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ויצו יהו"ה אלהים על האדם", "ויצו" זו עבודת כוכבים. "לאמר", זה גלוי עריות. "על האדם", זו שפיכות דמים, שנשמתו של האדם נכנסה בגלגול של אברהם, ואם הוא היה עובד עבודת כוכבים ומזלות, כשנכנס לאש היה נשרף, זהו שנאמר "פסילי אלהיהם תשרפון באש".
---	--

דלא עבר אדם - דאדם בא בגלגולא דג' אבהן, כמש"ל תיקון י"ט (&), והוא לא עבר, אלא הנהו דתליין מיניה, הערב רב, דאינון מגזעא דאבהן ואדם. וז"ש דאיהו ישראל, דכל הפרשה הנאמרה באדם, קאי על ישראל, וכמש"ל (&) בפרשת בראשית (כ"ח ע"א)¹² בארוכה:

דאש אית ליה תלת גוונין חוור וירוק ואוכם ורביעאה תכלת ואינון דבקין בגחלת דאיהו סומקא הא המשה כחשבן ה' דאיהו אמונה דקודשא בריך הוא דאיהו ו' דאתלבש בחמש גוונין ונהיר בהון וביה סלקין גוונין דאינון כלילין בה והיא סליקת בהון לגבי ו' הה"ד (ויקרא ו &) היא העולה:	שלא יש שלשה צבעים: לבן, ירק ושחור, והרביעי תכלת. והם דבקים בגחלת, שהיא אדומה, הרי חמשה, כחשבון ה', שהיא אמונה, שהקדוש ברוך הוא שהוא ו' שהתלבש בחמשה צבעים ומאיר בהם, ובו עולים הצבעים, שהם כלולים בה, והיא עולה בהם לו', זהו שנאמר "היא העולה".
--	---

א"ל תלת גוונין כו' - דאברהם כליל תלת אבהן, דהכל מיניה, יומא דכליל כולא יומין¹³. ואמר למטה דשם הוי"ה הצילו מנורא, ולכן פי' כאן ד' גוונין בשם הוי"ה: **ורביעאה כו' דאיהו סומקא -** בזה מתורץ דפעם אמר ג' גוונין, ופעם ד', ופעם ה' כמש"ל תיקון כ' (&). וז"ש **בחושבן¹⁴ כו',** ור"ל זהו אות ה' אחרונה, והאור ו' תורה אור, והאש שורף למעלה ה' ראשונה, והזוהר י', דאינון **תרין דנחתין:**

וכד סלקין תרין דאינון ו' ה' בקרבנא נחתין תרין מלעילא דאינון י"ה ומתקרבין אתוון ומתייחדין ומתקשרין דא בדא ודא איהו רוא	וכשעולים שנים, שהם ו' ה' בקרבן, יורדים שנים מלמעלה, שהם י"ה, ומתקרבות האותיות ומתיחדות ונקשרות זו בזו, וזהו סוד הקרבן. וסוד הדבר "והנה מלאכי אלהים עולים
---	--

יתחזרון - עי' תז"ח ה ע"ב, ו ע"ד, שזה תלוי דווקא בלימוד נסתר.

¹⁰ עי' מלואים אות (ב).

¹¹ פי' יותרת הכבד?

¹² ז"ל: א"ר אלעזר והא מאן יהב עובדא דאדם בישראל ובמשה אמר ליה ברי ואנת אמרת הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית אמר ליה הכי הוא ודאי ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר (בראשית ב כ) אלא כלהו כנגדו וכן עמודא דאמצעייתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הה"ד (שמות ב יב) ויפן כה וכה ירא כי אין איש:

תרגום: \$

ביאור: ובמשה - משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא, ואילו לא חטאו ישראל והיה נכנס לארץ ישראל, היה העולם חוזר לתיקונו כמו קודם החטא (דע"ה ח"ב קלט ע"ב).

כך ציין פרלמ. @

¹³ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹⁴ בנוסח שלנו איתא "כחשבן".

תיקון ח"ה

<p>דקר בנא ורוא דמלה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו (בראשית כח יב) סלקין תרין באשא ונחתין תרין ואשתזיב אברהם בשמא דיהויה דאף על גב דאית ארבע מלאכים דאינון ממנן דשמא קדישא¹⁵ לא בעי קודשא בריך הוא לאשתדלא באברהם לשזבא ליה אלא איהו ממש בגין דקני על שמיה וביה אתלביש אדם הראשון דאיהו ישראל דלא עבר על ויצו דאיהו פולחנא דכוכביא:</p>	<p>ויורדים בו, עולים שנים באש, ויורדים שנים, וניצל אברהם בשם של יהוה, שאף על גב שיש ארבעה מלאכים, שהם הממונים של השם הקדוש, לא רצה הקדוש ברוך הוא להתעסק באברהם להצילו, אלא הוא בעצמו @ממש, משום שקנא על שמו. ובו התלבש אדם הראשון, שהוא ישראל, שלא עבר על "ויצו", שהוא עבודת כוכבים.</p>
---	---

וכד סלקין כו' - ר"ל, כמ"ש למטה עולים כו' משמע תרין, וכן יורדין. ונאמר מלאכי אלהים, שהן דאש גבורה: דאית ארבעה כו' - והן מאורי האש (&) ועי' בפרשת ויקהל (ד' ע"ב)¹⁶ בסוד הבדלה בארוכה בענין הד' ממנן:

<p>לבתר אתלביש ביצחק ואצטריף ואמר ואל תעש לו מאומה (&) דההוא דאצטריף ביה לא עבד מדעם דלא עבר על שפיכות דמים וכן יעקב אתגלגל ביה כד נחית לגלותא דמצרים (נ"א דחוצה לארץ) דרחיל דלא הוה סליק בההוא זמנא אמר ליה קודשא בריך הוא (בראשית מו ג-ד) אל תירא מרדה מצרימה וגו' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה:</p>	<p>אחר כך התלבש ביצחק, ונצרך ואמר "אל תעש לו מאומה", שאותו שנצרך בו, לא עשה כלום, שלא עבר על שפיכות דמים. וכן יעקב התגלגל בו, כשירד לגלות מצרים (של חוץ לארץ) שפחד שלא היה עולה. באותו זמן אמר לו הקדוש ברוך הוא "אל תירא מרדה מצרימה וגו' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה".</p>
---	--

¹⁵ לא שבק קב"ה לחד מנהון לאשתדלא (הגהת מהר"י ארזין [א' מתלמידי האריז"ל]).
¹⁶ עי' מלואים אות (ג).

תיקון ח"ה

(א) עי' זהר ח"ב קיט ע"א: ובהון אילת אעילת רישהא [בין] [בן] ברכהא רישא¹⁷ איהו צדיק יסוד עולם [בין] [בן] ברכהא [ד]אינון נצח והוד¹⁸ ואומי לה ביה¹⁹ למפרק לבנהא [בבקר] דאיהו אריה בקר ימינא דאברהם משיח בן דוד דנפיק מיהודה דאתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה ובגין דא (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר:

ובה (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו' בגין דתפארת דרגא דמשה גופא וחסד דרועא דיליה ומשה אתקשר בע"ב דאיהו חסד דרגא דאברהם אדהכין (דהני) סליק בחושבן ח"ו ווי' מן ויסע ויבא ויט תלת ענפי אבהן [ש'] דאתקשר בש' [מן] [של] משה דאתמר [בהון] [יחזקאל א י] ופני אריה [אל] [מ]הימין לארבעתן ופני נשר לארבעתן [ופני שור מהשמאל לארבעתן] מ"ה מן משה ודמות פניהם פני אדם:

[דאיהון] דרועא שמאלא אתמר ביה שמאל דוחה וימין מקרבת דאף [אף] על גב דאקדים בתשרי אדאוקמוהו [ואוקמוה] ביה מארי מתניתין בתשרי עתידין להגאל תהא דוחה בגין דלא ימות משיח בן אפרים²⁰ דוחה²¹ [מרומין] (מבבל) דאיהי שמאל עד דיקרב ימין:

תרגום: §

(ב) עי' זהר ח"ב קיד ע"א: ואתמר כך לך רד (שמות לב ז) התם קא רמיז נחיתו דילך²² בגלותא רביעאה²³ לך²⁴ [כגון] [בגלותא כד"א] (בראשית יב א) לך לך מארצך וגו' הכא [ש']²⁵ [תא שמע] (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר²⁶ הכא קא רמיז לך לך תלת²⁷ זמנין²⁸ [בגלגולא] בגלותא רביעאה ורדו בגין בת יחידה כלה דילך [דנפלת] [דנפלה] הדא הוא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה²⁹

¹⁷ דאיהו ראש דידה כמ"ש על ראש המטה יסוד כמ"ש בזהר בכ"מ (יהל אור).

¹⁸ שמהן בנינה כידוע וז"ש ברכהא (יהל אור).

¹⁹ ר"ל ביסוד שבו תליא השבועה כמ"ש לעיל, וכן האבות שים נא ידך תחת ירכי כו' וז"ש חי ה' שכבי עד הבקר כמשי' ואמר בין ברכהא שהן הע' שנין שהוא מסטרא דנצח כנ"ל ואע"ג דקאמר לעיל מסט' דנצח הוא מכל נה"י וכן הגאולה שאמר מסטרא דחסד אמר לקמן שיהיה מכל ג"ס חג"ת וכן יהיה בע' שנין בבחי' דחג"ת בנה"י (יהל אור).

²⁰ עי' לקמן שמכונה משיח בן יוסף. וכן בכמה מקומות בחלק ג. ועי' שעה"כ עמידה ו.

²¹ נמחק ביהל אור.

²² ר"ל דכתיב לך רד לך בגלותא, ורד נחיתו והשפלה בגלותא בת"ח כמ"ש (יהל אור).

²³ שמתלבש בת"ח בכל דרא והן בגלות יותר, כמ"ש בסוטה יראי חטא ימאסו וסר מרע משתולל כו', וכ"ז הוא גלות דיליה (יהל אור). וזהו מדה כנגד מדה, שקירב הערב רב, ולך יהיו גדופים, וכמ"ש בזהר והן הן רישה דעמא (יהל אור).

²⁴ ר"ל לך שאמר לו ה' ית', אמר לו על גלות הרביעי, שע"י שבירת הלוחות צריך לילך בגלות הזה, רד ג"כ בגלות כנ"ל רמיז נחיתו דילך (יהל אור).

²⁵ ר"ל מארצך וממולדתך ומבית אביך הן ג' גלגולים בג' אבות, שהן ש' של משה כמ"ש בתז"ח, והן נגד ג' אותיות של השם יק"ו, חג"ת, שכנגדן ג' גלות, וד' גלגול דמשה עצמו מ"ה דמשה מלכות, שכנגדו גלות הרביעי (יהל אור).

²⁶ בג' אבהן, כמ"ש שג' גליות היו בג' אבהן ונגאלו בזכותן, אבל גלות הזה במשה, ואין נגאלין אלא בזכות התורה. "עם גבר" שהוא גבר שדרכו נסתרה ולא ידע איש כו' (כמ"ש בפ' בראשית) (יהל אור). גבר ראשי תיבות גומלי חסדים, ביישנים, רחמנים היינו חג"ת, ג"מ אברהם חסד, ביישנים יצחק כדאיתא במדרש עבד משכיל ימשול בבן מביש זה אליעזר ביצחק, ולכן נקרא בייש, דאזיל סומקא ואתי חוורא, רחמנים דא יעקב רחמים, נמצא מרומז בג' גליות הנ"ל, וגם מרומז גלות רביעי דמשה עם גבר, היינו עם משה דכתיב לגבר אשר דרכו נסתרה, ובמשה כתיב ולא ידע איש את קבורתו, וענין נ' זמנין, נ' דורות. שמענו ממנו, דור שאין בו הארת משה רבינו ע"ה לא נכלל בחשבון נ' דורות, וזהו אריכות הגלות (יהל אור).

²⁷ נ' (דפ"א יהל אור).

²⁸ אתפשטותיה נ' זימנין לקבל אורייתא דניתנה לנ' יום להגיע לשער הנ', וכן עתה עד לעתיד לבא כמ"ש ל' קטו ע"ב, ומאן גרים דא א' אחד כו', והוא הניתן למשה ג"כ במתן תורה, אלא שאבדה בנחיתו דיליה, שירד למטה התפשטות הדעת מ"ט שערי בינה, וזהו אלף חולקין דאתנטיל מיניה אלף אכסדראין, אלף רבתי, אלף בינה, שהוא א', ונשאר א' זוטא, וזהו אריכות הגלות, שלא מוצא במי להתגלגל ונתארך, ולכן יציאת הגלות תליא בלימוד הקבלה, אורייתא דמשה (יהל אור). ר"ל גימ' לך, והן נ' דורות שמתעכבין בגלות, כי הקץ הוא במספר שני הדורות כמ"ש בפ"ב דעידות (יהל אור עיי"ש אריכות).

²⁹ ר"ל, נ' הוא נפלה, כמ"ש למה לא נאמר נ' באשרי (יהל אור).

תיקו"ז ח"ה

לא תוסיף קום ומיד דאנת נחית³⁰ בגיניה תקום עלך והאי (איהו השבת אבדה והאי אורייתא דאתגליא³¹ על ידך האי) איהו השבת אבדה דילך דלאו למגנא אתגליא [לך] אורייתא (על ידך) יתיר מכל ישראל ואסתלקת לגבך כמיא דבאר³² דאסתלקו לגבך ולא לאבהן ולא לבר נש דהא באר מכרת אדוניה³³ ואורייתא דא אתמר עלה (במדבר כא יז) ומשם בארה היא הבאר וגו' הבאר היא מליא ולא נפקין מימוי לבר ואיהו באר דימא³⁴ דאורייתא [דאפיק] (ד) כל מיין וכל מיין דעלמא עאלין ביה ולא נפקין מימוי לבר.

§ תרגום :

(ג) עי' זהר ח"ב רז ע"ב: לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול³⁵ אמאי דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא³⁶ לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא לאחזאה יחודא³⁷ באתר קדישא בקדושה עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה ולברכא על נהורא דאשא: בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין³⁸ ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא³⁹ ואינון אקרונ מאורי האש בגין כך בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידאו (אצבעאן ידא ארבע) דימינא ולאנהרא לון ומגו (בגו) ההוא נהורא דשרגא⁴⁰ דמתברכא⁴¹: ואינון אצבעאן רמז⁴² לאינון מאורי האש דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא⁴³ דמתברכא ובגין דאינון ודרגין (שרגין) לתתא⁴⁴ כד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא בעי לאכפייא לון קמיה בגין דההוא נהורא⁴⁵ שלטא עליהו ואינון נהרין מניה⁴⁶: ובשאר ברכאן (וכל אצבעאן) בעינן לזקפא לון ולאצבעאן (בשאר ברכאן) בגין לאחזאה קדושה עלאה דדרגין עלאין⁴⁷ דשלטין על כלא דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו⁴⁸ ואתברכין כלהו דרגין כחדא ונהרין מגו בוצינא עלאה⁴⁹ דכלא ובגין כך בעינן לזקפא לון לעילא והכא בעינן לאכפייא

³⁰ וז"ש הקם תקים, כמ"ש לקמן (יהל אור).

³¹ עי' אריכות ביהל אור.

³² הבאר היא נביעו דבאר מים חיים, מים קדושים, מים מתיקין, ממבוע דאור א"ס (דע"ה ח"ב קכח ע"ב), ומהמלכות דאצילות עצמו, ועי' עוד ח"ג קפא ע"ב (שם קכט ע"ב) וכן ח"ג קפג ע"ב (שם קל ע"ג).
³³ באר היא בת מלך דאצילות, ועי' תיקו"ז ריש תיקון כב דיתיב על מגדלא והיא מים דאין להם סוף, כמ"ש ברע"מ פנחס, והתורה היא בבריאיה ימא דאורייתא, מדרגא דבינה דמקנן שם, והאי באר אמלי לה, ולא יהיבין הבת מלך אלא למשה, כמ"ש בארוכה, והוא אדוניה איש האלקים זווגא דדעת כנ"ל, וז"ש יתיר עמוק מדאורייתא כו' מני ים הנ"ל (יהל אור).

³⁴ מיא (דפ"ק).

³⁵ פי' כשאנו מברכים המבדיל בין קודש לחול (מ"מ).

³⁶ פי' הע' שרים והקליפות ששולטים בימי החול על העולם וכמעשה העולם וז"ש לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא (מ"מ).

³⁷ פי' כשאנו אומרים המבדיל מיחדים הקדושה לבדה ומפרישים הע' שרים והקליפות לבדם שלא ינקו ממנה (מ"מ).

³⁸ נרג"ם (רח"ו) נוריאל רפאל גבריאל מיכאל.

³⁹ פי' מלכות (מ"מ).

⁴⁰ נוק' (רח"ו).

⁴¹ "בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרונ מאורי האש בגין כך בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידא דימינא ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא" נמחק במ"מ.

⁴² נרג"ם (רח"ו).

⁴³ נוק' (רח"ו במ"מ).

⁴⁴ והיינו ארג"מן (מ"מ).

⁴⁵ מלכות (מ"מ).

⁴⁶ עי' שעה"כ ע"ב: ובענין ברכת בורא מאורי האש, היה נוהג לכפוף ראשי אצבעותיו הימנים אל תוך כפו הימנית והגודל מכוסה תחתיהם והיו נכפפים כנגד פניו של האדם המברך וגם יהיו נכפפים לפני הנו והיותם ד' אצבעותיו הוא בלא אצבע הגדול הנק' גודל ונק' בוהן וסוד כל זה נתבאר בספר הזהר פרשת ויקהל (רח ע"א) וע"ש. ועי' פע"ח שער שבת פרק כד, וזהו בראשית כ ע"ב.

⁴⁷ פי' חג"תם דזעיר (מ"מ).

⁴⁸ פי' שהמ' שהיא שמא קדישא מתעטרת ומתקדשת מהם (מ"מ).

⁴⁹ פי' בינה (מ"מ).

תיקון ח"ה

אצבעאן קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא⁵⁰ דנהרין מגו בוצינא דלעילא⁵¹ ומהכא שלטין ונהרין מינה ואינון מאורי האש :

בכל יומא אנן מברכין מאורי אור דאינון נהרין עלאין⁵² דקיימן בההוא אור קדמאה⁵³ ואתברכין כלהו דרגין ונהרין כלהו כחדא ומגו בוצינא עלאה והני אקרון מאורי האש ובגיני [רזא דא קא] ורזא דא (כך) מברכין בורא מאורי האש :

ואי תימא אמאי בורא ולא אמרי⁵⁴ מאיר (או נהיר) מאורי האש הואיל וקא נהרין מההוא אש⁵⁵ מההוא בוצינא מברכא אלא כיון⁵⁶ דעאל שבתא כל אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא ואתטמרו ואתגניזו ואתנטרו ביה ולא ויתחזון (אתחזון) ביה אלא ההוא⁵⁷ נקודא בלחודהא וכלהו אתטמרון⁵⁸ בגווה כל יומא דשבתא :

כיון דנפק שבתא אפיק לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריא ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין [ואתמניאון] (ואשתויאון) על דוכתייהו לשלטאה כדין אתברכא האי שרגא⁵⁹ ואתכפין קמיה לאנהרא כיון דנהרין כדין אתמנון כל חד וחד על דוכתיה :

כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרון מאורי אור שלטין ביממא ונהרין מגו בוצינא עלאה בשעתא דרמש ליליא ההוא בוצינא עלאה כניש לון ואעיל לון בגויה עד דנהיר יממא כיון דמברכין ישראל על נהורא ביממא כדין אפיק לון בשלימו דנהורא וועל דא (ודא איהו דקא) מברכין יוצר המאורות⁶⁰ ולא אמרי בורא (אלא יוצר)⁶¹ והכא בורא מאורי האש בגין דאינון דרגין דלתתא :

§ תרגום :

⁵⁰ פי' נר"גם (מ"מ).

⁵¹ פי' מלכות דאצילות שהיא עליונה על ב"ע (מ"מ).

⁵² חגת"ם ד"א (רח"ו). אור הוא בבניה, מאורי האש, ה' פעמים אור של מעשה בראשית, ה' ראשונה של השם (וכמ"ש בזוה"ק ויקהל רח ע"א ובהקדמת תיקון ח"ה דף ה סע"א ויב ע"א ובכ"מ) (ביאורים ח"א עד ע"א).

⁵³ חסד עילאה (רח"ו). ור"ל שהחסד הוא כולל כולם וממנו נשפעים (מ"מ).

⁵⁴ אמרו (דפ"ו).

⁵⁵ פי' כיון שנרג"ם הארתם מהמ' הנקר' אש היה לנו לברך מאיר מאורי האש או נהיר מאורי האש שהכוונה שמאיר הקב"ה מאורי שהם נר"גם מהמלכות הנק' אש. ואמאי אמרינון בורא דמשמע דהשתא איתבריא (מ"מ).

⁵⁶ ור"ל שנר"גם בכל ליל שבת נכללים במ' ומוצאי שבת מוציאתם בריה חדשה ולכך אמרינון בורא (מ"מ).

⁵⁷ כי היכלות הפנימיות נכללות בגווה (רח"ו).

⁵⁸ אתטמרו (דפ"ו).

⁵⁹ בח"י דף קנ"א יתבונן לברך על הנר העליון בסוד ערכתי נר למשיחי כמ"ש בזוהר בפ' בלק דף ר"ד כי צריך תיקון לענין נר זה ומהו התקון לעשות אותו בסוד נ"ר הוא מ"ש בזוהר בפ' תרומה נר מצוה מה נר אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עילאין והיא פתחא תרין דרועין דילה לגבייהו כמנין נ"ר ובהתברך על הנר יומשך עליה אור מלמעלה כמ"ש ראיתי והנה מנורת ז' וז' מוצקות וכו' ולכן מברך בורא מאורי האש להמשיך עליה מ"ה מיני אש עליונים כמ"ש בזוהר בפ' צו דף כ"ז ממש אשים הוו נחתיים על קרבנא וכו' ודא בינה ה' מראות דילה מלכות בת יחידה. ומראה כבוד ה' כאש אוכלת. ולכן מברך בורא מאורי האש היינו אש עליון ה' מיני אש שהם מאירים על נר זה של הכלה. ולכן נמי נמשך ממנה אור להאיר לתחתונים כמ"ש שם בפ' ויקהל. והכא בעינן לאכפייא אצבען קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא דנהרין מגו דרגא דלעילא ומהכא שלמין ונהרין מינה ואיקרון מאורי האש וכו' ולא אמרי מאיר וכו' כיון דנפק שבתא אפיק לון וכו'. אשר משם למדנו כי מה שמברכים בורא מאורי האש ואין אומרים מאיר להיות כי כן כל אותם הבחי' שהם בעולמות בכל מוצאי שבת כאלו הם נבראים מתחלה והם מאירים מאש של השכינה. ולכן צריך להמשיך אליה מתחלה מאותם מאורי האש העליונה דאימא. ועי"כ בורא אותם דרגין דלתתא אש דשכינתא ומאיר עליהם. וממ"ש אזדמנין ד' רתיכין ד' משריין וכו' בנ"ד בעיין לאכפייא ד' אצבען ידא דימינא וכו'. תשכיל שאין לכפות רק ד' אצבעות שהם רמז למרכבה עליונה. ושם נאמר אצבען לגו וכו'. ולא יראה בי אם אחורי האצבעות דוקא כמ"ש וראית את אחורי וכו' (מ"מ).

⁶⁰ דיצירה דכר (רח"ו).

⁶¹ קנה ע"א (הערת הזהר).